

16 Ιανουαρίου 2024

Α ν α κ ο ι ν ω σ η

Την 20^η Δεκεμβρίου 2023 δημοσιεύθηκε ο Ν. 5078/2023 (ΦΕΚ 211 τ.Α') που μεταξύ άλλων ρυθμίζει θέματα ίδρυσης και λειτουργίας των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης. Ειδικότερα όσον αφορά τις προϋποθέσεις λήψης της ατομικής μερίδας μέλους του ΤΕΑ καθώς και την φορολόγηση της, προβλέπονται τα ακόλουθα.

Σύμφωνα με το άρθρο 13 τα Τ.Ε.Α. προβλέπουν στο καταστατικό τους ως ελάχιστες προϋποθέσεις λήψης της συνταξιοδοτικής παροχής:

- α) τη συνταξιοδότηση από τον κύριο φορέα ασφάλισης, ή
- β) την ηλικία των εξήντα δύο (62) ετών, ανεξάρτητα από τον χρόνο ασφάλισης στο Τ.Ε.Α., όπως το ελάχιστο αυτό ηλικιακό όριο διαμορφώνεται κάθε φορά για τη λήψη πλήρους σύνταξης από τον κύριο φορέα ασφάλισης, ή
- γ) την ηλικία των πενήντα πέντε (55) ετών με τουλάχιστον είκοσι (20) έτη ασφάλισης στο Τ.Ε.Α., ή ανεξάρτητα από τον χρόνο ασφάλισης αν η εργασιακή σχέση τερματίζεται λόγω οικειοθελούς αποχώρησης με τη σύμφωνη γνώμη του εργοδότη, ή

δ) τον τερματισμό της εργασιακής σχέσης χωρίς τη βούληση του εργαζομένου.

Τα ΤΕΑ μπορούν να προβλέπουν στο καταστατικό τους αυστηρότερες από τις ως άνω προϋποθέσεις λήψης της συνταξιοδοτικής παροχής.

2. Ασφαλισμένοι που συμπληρώνουν την ηλικία των εξήντα δύο (62) ετών ή των πενήντα πέντε (55) ετών με τουλάχιστον είκοσι (20) έτη ασφάλισης στο Τ.Ε.Α. και συνεχίζουν να απασχολούνται δύνανται, σε περίπτωση προγραμμάτων συνταξιοδοτικών παροχών των οποίων τα μέλη φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο, να λάβουν, κατόπιν αιτήσεώς τους, ως προκαταβολή, το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας του λογαριασμού τους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης. Το εναπομένον ποσό της συνταξιοδοτικής παροχής παραμένει στον λογαριασμό τους, όπου συνεχίζουν να καταβάλλονται οι σχετικές εισφορές, προκειμένου να λάβουν μελλοντική συνταξιοδοτική παροχή. Η ευχέρεια αυτή παρέχεται σε όποιον ασφαλισμένο δεν έχει κάνει χρήση της δυνατότητας της παρ. 5 και δεν έχει συνταξιοδοτηθεί από τον κύριο φορέα ασφάλισης.

3. Με την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 4575/2018 (Α' 192) και του παρόντος, δεν επιτρέπονται η λήψη δανείου, η προκαταβολή ή πρόωρη

λήψη της συνταξιοδοτικής παροχής πριν από τη συμπλήρωση των απαιτούμενων από το καταστατικό προϋποθέσεων χορήγησής της.

4. Δεν επιτρέπονται η εκχώρηση, ενεχυρίαση, ή η με άλλο τρόπο διάθεση της συνταξιοδοτικής παροχής των μελών και δικαιούχων του Τ.Ε.Α..

5. Πρόωρη λήψη συνταξιοδοτικής παροχής δύναται να προβλέπεται από το καταστατικό του Τ.Ε.Α. και τους όρους του προγράμματος συνταξιοδοτικών παροχών, εφόσον έχουν διανυθεί τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης στο Τ.Ε.Α. και δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις λήψης προκαταβολής της παρ. 2. Η ως άνω πρόβλεψη δεν είναι ασύμβατη με τη διατήρηση της ιδιότητας του μέλους. Σε περίπτωση προγραμμάτων συνταξιοδοτικών παροχών των οποίων τα μέλη φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο, η πρόωρη λήψη του πρώτου εδαφίου καταβάλλεται άπαξ και δεν δύναται να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας του λογαριασμού του μέλους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 110 δεν εφαρμόζεται το άρθρο 13 για τα υφιστάμενα κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου μέλη και δικαιούχους. Επομένως για τα υφιστάμενα μέλη του Τ.Ε.Α.Α.Π.Α. έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, οι ελάχιστες προϋποθέσεις για την λήψη συνταξιοδοτικής παροχής καθορίζονται στο ισχύον καταστατικό ως εξής:

1. Ο ασφαλισμένος δικαιούται εφάπαξ παροχή από το Ταμείο εφόσον συντρέχουν στο πρόσωπό του οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Είναι ηλικίας 55 ετών και έχει χρόνο ασφάλισης στο Ταμείο τουλάχιστον πέντε (5) έτη.

β) Είναι ηλικίας 50 ετών και έχει χρόνο ασφάλισης στο Ταμείο τουλάχιστον δέκα (10) έτη.

γ) Ανεξαρτήτως ηλικίας, εφόσον έχει είκοσι (20) τουλάχιστον έτη ασφάλισης στο Ταμείο.

δ) Σε περίπτωση αποστρατείας από την ενεργό υπηρεσία ή ανάκληση της πρόσληψής του, ανεξαρτήτως ηλικίας, εφόσον έχει χρόνο παραμονής στο Ταμείο τουλάχιστον ένα (1) έτος.

ε) Τα μέλη που έχουν συνταξιοδοτηθεί από τον φορέα κύριας ασφάλισης και παραμένουν στο Ταμείο χωρίς να έχουν λάβει την ατομική τους μερίδα, έχουν τη δυνατότητα να λάβουν αυτήν και να διαγραφούν από το ταμείο οριστικά οποιαδήποτε στιγμή το αιτηθούν (με ανώτατο όριο την ηλικία των 70 ετών) χωρίς να έχουν δικαίωμα επανεγγραφής.

2. Ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη από το Ταμείο εφόσον συντρέχουν στο πρόσωπό του, οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Έχει χρόνο ασφάλισης στο Ταμείο τουλάχιστον 20 χρόνια και έχει συμπληρώσει το 53έτος της ηλικίας του. β) Έχει χρόνο ασφάλισης στο Ταμείο τουλάχιστον 25 χρόνια ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

Συνεπώς για τα υφιστάμενα έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου μέλη δεν μεταβάλλονται οι ελάχιστες προϋποθέσεις λήψης της συνταξιοδοτικής παροχής και αυτές ισχύουν όπως προβλέπονται στο υφιστάμενο καταστατικό.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 105 οι ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλει ο εργαζόμενος υπέρ του Τ.Ε.Α. δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν ετησίως και σωρευτικά το είκοσι τοις εκατό (20%) του ακαθάριστου εισοδήματός τους από τη μισθωτή εργασία.

Για τον υπολογισμό του ως άνω ανώτατου ορίου δεν λαμβάνονται υπόψη ποσά, η καταβολή των οποίων επιβάλλεται με απόφαση της αρμόδιας αρχής, στο πλαίσιο των εποπτικών της αρμοδιοτήτων, ή διατίθενται για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών.

Κατά συνέπεια από την εισφορά του μέλους υπέρ του ταμείου αφού αφαιρεθούν τα ποσά υπέρ των Ιδίων Κεφαλαίων και υπέρ του Κλάδου Συμπληρωματικών Παροχών, το εναπομείναν ποσό πρέπει να μην υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (20%) του ακαθάριστου εισοδήματός από τη μισθωτή εργασία.

Σύμφωνα με τα εδάφια ε) και ια) της παραγράφου 1 του άρθρου 106 από τον υπολογισμό του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις εξαιρούνται αντίστοιχα: α) οι ασφαλιστικές εισφορές για συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλει ο εργαζόμενος υπέρ των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης οι οποίες δεν υπερβαίνουν το είκοσι τοις εκατό (20%) του ακαθάριστου εισοδήματος του εργαζομένου από μισθωτή εργασία, εκτός εάν η υπέρβαση αφορά ποσά, η καταβολή των οποίων επιβάλλεται με απόφαση της αρμόδιας εποπτικής αρχής και β) οι εισφορές που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο σε Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης για την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του εργαζομένου ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του, μέχρι του ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ ετησίως. Το ανώτατο ποσό των 1.500€ αφορά τις εισφορές υπέρ του Κλάδου Συμπληρωματικών Παροχών.

Συνεπώς για τις εισφορές υπέρ του Κλάδου Συνταξιοδοτικών Παροχών του Τ.Ε.Α.Α.Π.Λ. οι οποίες δεν ξεπερνούν το 20% του ακαθάριστου εισοδήματος από μισθωτή εργασία διατηρείται πλήρης φοροαπαλλαγή όπως επίσης και για τις εισφορές υπέρ του Κλάδου Συμπληρωματικών Παροχών.

Παράδειγμα:

Εισφορά μέλους του ταμείου με Ακαθάριστο Μικτό Μηνιαίο Μισθό 2.000€ (ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτή εργασία 24.000€), φοροαπαλλάσσεται πλήρως, όταν δεν υπερβαίνει το ποσό που προκύπτει από το άθροισμα των εισφορών α) υπέρ κλάδου Συνταξιοδοτικών παροχών $24.000€ \cdot 20\% = 4.800€$, β) υπέρ κλάδου Συμπληρωματικών Παροχών $4,50 \cdot 12 = 54€$ και γ) υπέρ Εξόδων Διοίκησης και Λειτουργίας του ταμείου $(4.800 / 0,95) \cdot 5\% = 253€$, δηλαδή $4.800€ + 253€ + 54€ = 5.107€$ (μέγιστο αφορολόγητο εισφερόμενο ποσό).

Σύμφωνα με τα άρθρα 107 και 109 του ανωτέρω νόμου οι συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται από τα Τ.Ε.Α. φορολογούνται αυτοτελώς ως εξής:

(i) Για παροχές που αντιστοιχούν σε έως πέντε (5) έτη ασφάλισης, με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%), εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

(ii) Για παροχές που αντιστοιχούν σε περισσότερα από πέντε (5) και έως δέκα (10) έτη ασφάλισης, με συντελεστή επτάμιση τοις εκατό (7,5%), εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

(iii) Για παροχές που αντιστοιχούν σε περισσότερα από δέκα (10) και έως είκοσι (20) έτη ασφάλισης, με συντελεστή πέντε εκατό (5%), εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

(iv) Για παροχές που αντιστοιχούν σε περισσότερα από είκοσι (20) έτη ασφάλισης, με συντελεστή δύομιση τοις εκατό (2,5%) εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%) εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

Οι συντελεστές των ανωτέρω περιπτώσεων προσαυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) σε περίπτωση είσπραξης από τον δικαιούχο ποσού πρόωρης ρευστοποίησης του ατομικού του λογαριασμού.

Ακόμα, για τα πρόσωπα που ασφαλίστηκαν σε Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης μετά το πεντηκοστό πέμπτο ηλικιακό έτος (55 ετών), οι συντελεστές της περ. (i) προσαυξάνονται κατά πέντε τοις εκατό (5%) για κάθε έτος που υπολείπεται των πέντε (5) ετών ασφάλισης.

Ειδικότερα σύμφωνα με την παράγραφο 16 του άρθρου 110 του ίδιου νόμου προβλέπεται ότι τα σωρευμένα ποσά των ατομικών λογαριασμών των ασφαλισμένων των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης μέχρι την 31η.12.2023 φορολογούνται σύμφωνα με το προϊσχύον καθεστώς και καταβάλλονται σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις των ταμείων, όπως ισχύουν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος. Για τον υπολογισμό του φόρου που αντιστοιχεί στα ποσά που σωρεύονται από την 1η.1.2024 και εφεξής λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του χρόνου που έχει διανυθεί σε ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης ή στο πλαίσιο ομαδικού ασφαλιστήριου συνταξιοδοτικού συμβολαίου. Εφόσον καταβληθεί η παροχή, χρόνος που λήφθηκε υπόψη για τον υπολογισμό του φόρου που αντιστοιχεί σε αυτή δεν προσμετράται εκ νέου για τη φορολόγηση μελλοντικής παροχής στο πλαίσιο μεταγενέστερης ασφάλισης σε ΤΕΑ ή ομαδικό ασφαλιστήριο συνταξιοδοτικό συμβόλαιο.

Συνεπώς το συνολικό ποσό που έχει συσσωρευθεί στις ατομικές μερίδες των υφιστάμενων μελών του Τ.Ε.Α.Α.Π.Α. έως την 31/12/2023 παραμένει αφορολόγητο ενώ για τον καθορισμό του ύψους της φορολόγησης των συνταξιοδοτικών παροχών τους, που αφορούν εισφορές και συσσωρεύσεις μετά την ισχύ του παρόντος νόμου, προσμετρώνται και τα έτη που ήταν ασφαλισμένοι στο Τ.Ε.Α.Α.Π.Α. προ της ισχύος του νόμου.

Με εκτίμηση
Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
Θεόδωρος Γούσιος

Ο Γενικός Γραμματέας
Μιχαήλ Αρζιμάνογλου